

# تفکیک علم حقیقی از علم غیر مفیدونقد علم مدرن (تعریف و تقسیم علم حقیقی بر اساس روایت پیامبر)

شماره پرسش: ۶۲۳

تاریخ ارسال پرسش: ۱۳۸۹/۴/۲۵ ۰۵:۰۰:۰۰

## متن پرسش

سلام لطفا کل معارف و علوم موجود در دنیا را دسته بندی کاملی بفرمایید و نسبت دین با آنها را بیان کنید-----کدام علومند که اگر ندانیم ضرر کرده ایم

## متن پاسخ

باسمه تعالی؛ علیک السلام: فکر می‌کنم بهترین جواب در این امر را حضرت رسول خدا «صلوٰة الله علیه وآله» داده‌اند که می‌فرمایند: «إِنَّمَا الْعِلْمُ ثَلَاثَةٌ آيَةٌ مُحْكَمَةٌ أَوْ فَرِيضَةٌ عَادِلَةٌ أَوْ سُنَّةٌ قَائِمَةٌ وَ مَا خَلَاهُنَّ فَهَوَ فَضْلٌ» علم واقعی علم به سه چیز است: علم به آیه‌ای محکم، یا فریضه‌ای عادل و یا سنتی قائم، و خارج از این سه همه فضل است و نه علم. پس طبق سخن رسول خدا «صلوٰة الله علیه وآله» یا باید بتوانی با نور آیه‌ای از آیات الهی مرتبط شوی، و یا واجباتی را بشناسی و دل را در مسیر آن قرار دهی و یا سنت قائمه‌ای را بیابی و در عالم آن زندگی کنی و صاحب «وقت» شوی. یعنی ابتدا باید انسان آیه و نشانه‌ی محکم خدا شود، نه این‌که نشانه‌های خدا را صرفاً بخواند و بداند. به عبارت دیگر باید جان ما منور به عقاید توحیدی گردد. فریضه‌ی عادلّه یعنی واجبات تعدیل کننده، که قوای نفسانی و حیوانی را در فضای فطری متعادل می‌کند و ما را از افراط و تفریط دور می‌کند و جان ما را موصوف به اوصاف الهی می‌گرداند، که این دومین نوع علم است. سومین نوع علم، سنت قائمه است یعنی روشی که بر حلال و حرام الهی قائم باشد تا ما را به توحید برساند و این غیر از علم به حلال و حرام خداست، عالم کسی است که آن‌ها را در وجود خود قائم کند و جان او مستغرق اوامر و نواهی الهی گردد. در اثر این سه نوع علم است که انسان نفی گشته و توحید الهی بر همه‌ی مراتب وجود او سایه می‌افکند. حضرت با طرح این روایت خواستند جهت علم‌آموزی افراد مشخص شود تا به اسم علم، گرفتار علم غیر مفید نگردند. البته فضای روایات روشن می‌کند موضوع مورد بحث، علمی است که به نام علوم دینی مطرح است، وگرنه دانستن فنونی مثل علوم تجربی، در صورتی که موجب رفع حوائج دنیایی انسان شود بدون اشکال است. اشکال در این فنون موقعی پیدا می‌شود که گمان کنیم با دانستن چنین فنونی عالم شده‌ایم و دیگر علمی که راه قلب ما را به سوی عالم قدس باز کند نیازمان نیست. حضرت امام خمینی «رضوان الله تعالی علیه» در کتاب شریف چهل حدیث، حدیث شماره‌ی ۲۴ به طور مستوفی در اطراف حدیث شریف سخن فرموده‌اند تا اولاً بین علم و فضل تفکیک شود. ثانیاً: جهت اصلی خود را که اتصال قلب به عالم غیب و معنویت است

فراموش ننماییم. موفق باشید